

SAOPĆENJE

FIRST RELEASE

Obavezni ste da prilikom dozvoljenih radnji, u svom proizvodu ili aplikaciji navedete izvor podataka.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

GODINA/YEAR XII

SARAJEVO, 08.12.2023.

BROJ/NUMBER 1

NAUKA, TEHNOLOGIJA I INOVACIJE SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATIONS

Budžetska izdvajanja za istraživanje i razvoj, 2022-2023. Government budget allocations for R&D, 2022-2023

U Bosni i Hercegovini budžetska izdvajanja za istraživanje i razvoj (IR) u 2022. godini iznosila su 60 441 574 KM.

In Bosnia and Herzegovina government budget allocations for research and development (R&D) in 2022 amounted to 60 441 574 BAM.

Prema sektoru, najviše sredstava utrošeno je u sektor visokog obrazovanja 77,9%, zatim državnom sektoru 14,1%, poslovnom sektoru 7,7% i neprofitnom sektoru 0,3%.

By sector, the most budget allocations were in the sector of Higher education 77.9%, followed by the Government sector 14.1%, the Business sector 7.7% and the Non-profit sector 0.3%.

Najviše budžetskih sredstava prema društveno-ekonomskim ciljevima utrošeno je u opće unapređenje znanja: * IR finansiran iz općih fondova univerziteta (44,1%).

According to the socio-economic objectives, the most budget allocations were to the General advancement of knowledge: R&D financed from GUF (44.1%).

Prema oblasti istraživanja, najviše sredstava utrošeno je na društvene nauke (32,3%) i multidisciplinarne nauke (19,3%).

By the field of science, the most budget allocations were on Social sciences (32.3%) and Multidisciplinary sciences (19.3%).

Planirana budžetska sredstva za istraživanje i razvoj u 2023. godini, iznose 67 465 700 KM. Prema društveno-ekonomskim ciljevima, većina sredstava planirana je za opće unapređenje znanja * IR finansiran iz općih fondova univerziteta (46,2%).

The planned budget allocations for research and development in 2023 amount to 67 465 700 BAM. According to the socio-economic objectives, most allocations are planned General advancement of knowledge: R&D financed from GUF (46.2%).

1. BUDŽETSKA IZDVAJANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA I SEKTORU¹ (STVARNI IZDACI), 2022.

GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SOCIO-ECONOMIC OBJECTIVES AND SECTOR (ACTUAL OUTLAYS)¹, 2022

KM/BAM

	Ukupno <i>Total</i>	Poslovni sektor <i>Business sector</i>	Državni sektor <i>Government sector</i>	Visoko obrazovanje <i>Higher education</i>	Neprofitni sektor <i>Non-profit sector</i>	
UKUPNO	60 441 574	4 672 528	8 517 374	47 097 822	153 850	TOTAL
Istraživanje i eksploatacija Zemlje (01)	1 052 716	22 000	1 030 716	-	-	Exploration and exploitation of the Earth (01)
Očuvanje okoliša (02)	414 800	-	313 000	-	101 800	Environment (02)
Istraživanje i eksploatacija svemira (03)	-	-	-	-	-	Exploration and exploitation of space (03)
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture (04)	23 195	-	23 195	-	-	Transport, telecommunication and other infrastructures (04)
Energija (05)	-	-	-	-	-	Energy (05)
Industrijska proizvodnja i tehnologija (06)	-	-	-	-	-	Industrial production and technology (06)
Zdravstvo (07)	449 500	-	449 500	-	-	Health (07)
Poljoprivreda (08)	4 740 251	4 635 128	105 123	-	-	Agriculture (08)
Obrazovanje (09)	14 526 616	-	6 506 690	8 019 926	-	Education (09)
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji (10)	1 850 000	-	-	1 850 000	-	Culture, recreation, religion and mass media (10)
Politički i društveni sistemi, strukture i proces (11)	-	-	-	-	-	Political and social systems, structures and processes (11)
Opće unapređenje znanja:* IR finansiran iz općih fondova univerziteta (12)	26 661 751	-	-	26 661 751	-	General advancement of knowledge: R&D financed from GUF (12)
Opće unapređenje znanja*: IR finansiran iz drugih izvora (13)	10 722 745	15 400	89 150	10 566 145	52 050	General advancement of knowledge: R&D financed from other sources (13)
Odbrana (14)	-	-	-	-	-	Defense (14)

¹ Podaci su prikazani prema Nomenklaturi za analizu i poređenje naučnih programa i budžeta iz 2007.godine (NABS 2007)

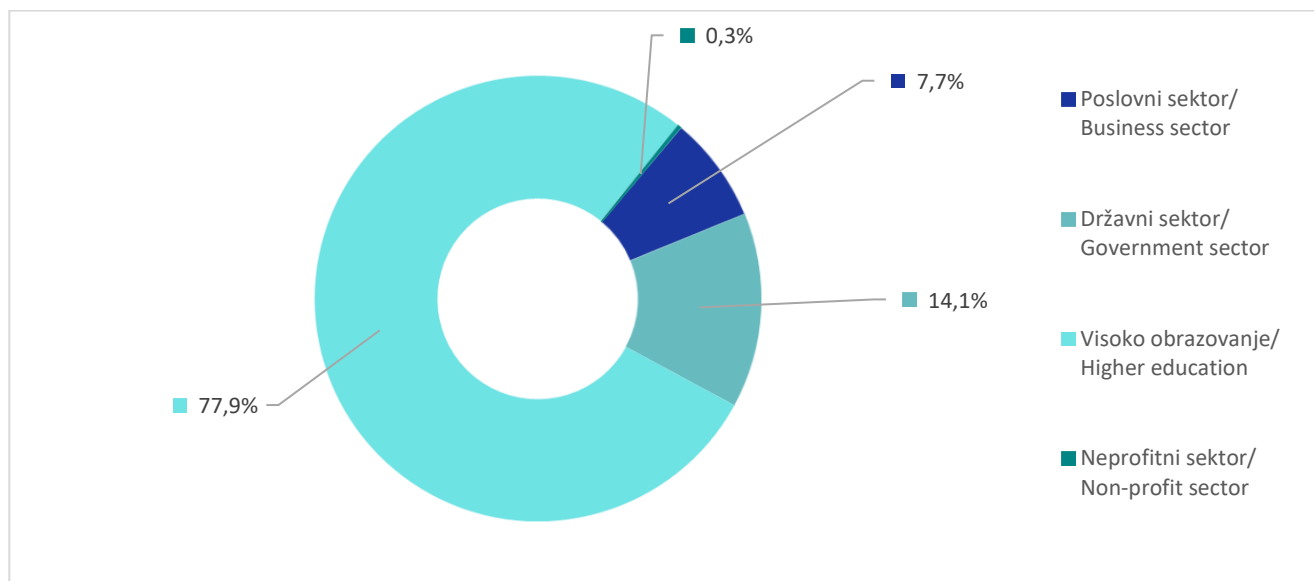
Data presented in accordance with the Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programme's and Budgets 2007 (NABS 2007).

* U okviru cilja Opće unapređenje znanja: IR finansiran iz drugih izvora uključena su i sredstva koja nije bilo moguće razvrstati prema društveno-ekonomskim ciljevima.

The objective General advancement of knowledge: R&D financed from other sources also includes funds which could not have been classified according to socio-economic objectives.

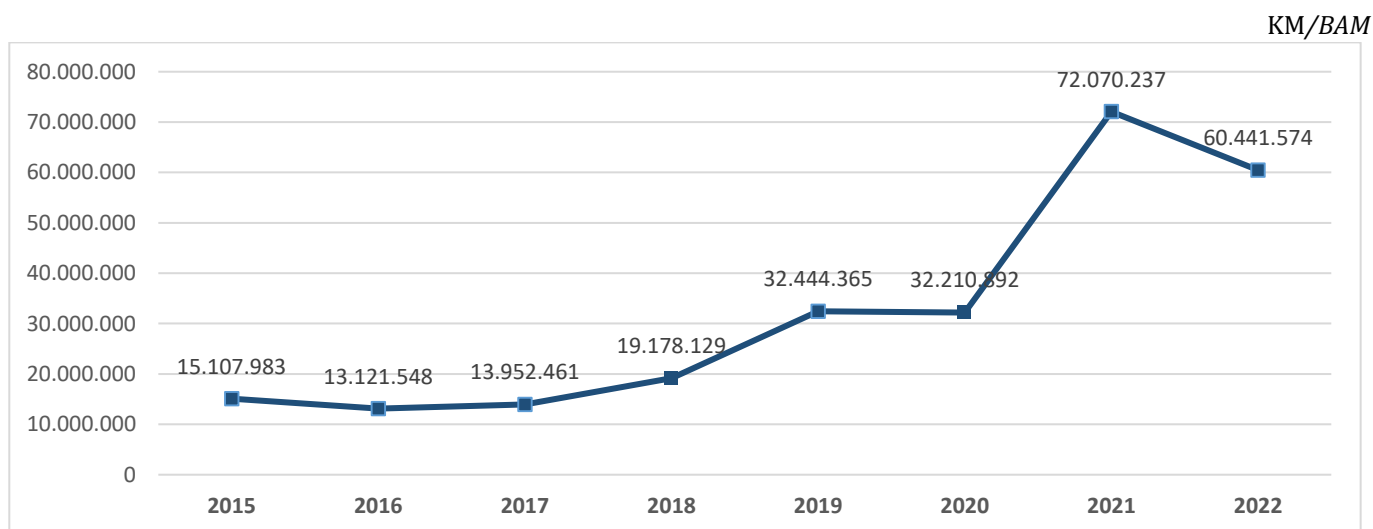
Grafikon 1. BUDŽETSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PREMA SEKTORU, 2022.

Graph 1. GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SECTOR, 2022

Grafikon 2. BUDŽETSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ U BiH, 2015-2022.

Graph 2. GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT IN BiH, 2015-2022

2. BUDŽETSKA IZDVAJANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PREMA OBLASTIMA ISTRAŽIVANJA I SEKTORU², 2022.

GOVERNMENT BUDGET ALLOCATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF SCIENCE AND SECTOR², 2022

KM/BAM

	Ukupno <i>Total</i>	Poslovni sektor <i>Business sector</i>	Državni sektor <i>Government sector</i>	Visoko obrazovanje <i>Higher education</i>	Neprofitni sektor <i>Non-profit sector</i>	
UKUPNO	60 441 574	4 672 528	8 517 374	47 097 822	153 850	TOTAL
1. PRIRODNE NAUKE	5 434 735	23 100	1 362 216	3 947 619	101 800	1. NATURAL SCIENCES
1.1 Matematika	3 020 964	-	-	3 020 964	-	1.1 Mathematics
1.2 Računarske i informacione nauke	12 000	-	-	12 000	-	1.2 Computer and information sciences
1.3 Fizičke nauke	45 227	-	16 000	29 227	-	1.3 Physical sciences
1.4 Hemijske nauke	36 940	-	-	36 940	-	1.4 Chemical sciences
1.5 Nauka o Zemlji i povezane nauke o okolišu	1 515 755	23 100	1 346 216	44 639	101 800	1.5 Earth and related Environmental sciences
1.6 Biološke nauke	32 990	-	-	32 990	-	1.6 Biological sciences
1.7 Ostale prirodne nauke	770 859	-	-	770 859	-	1.7 Other natural sciences
2. INŽENJERSTVO I TEHNOLOGIJA	5 260 198	-	23 195	5 237 003	-	2. ENGINEERING AND TECHNOLOGY
2.1 Građevinarstvo i arhitektura	3 152 691	-	-	3 152 691	-	2.1 Civil engineering
2.2 Elektrotehnika, elektronika i informaciono inženjerstvo	116 617	-	-	116 617	-	2.2 Electrical engineering, Electronic engineering, Information engineering
2.3 Mašinsko inženjerstvo	45 116	-	-	45 116	-	2.3 Mechanical engineering
2.4 Hemijsko inženjerstvo	39 697	-	-	39 697	-	2.4 Chemical engineering
2.5 Materijali	16 670	-	-	16 670	-	2.5 Materials engineering
2.6 Medicinsko inženjerstvo	9 500	-	-	9 500	-	2.6 Medical engineering
2.7 Inženjerstvo životne sredine	7 700	-	-	7 700	-	2.7 Environmental engineering

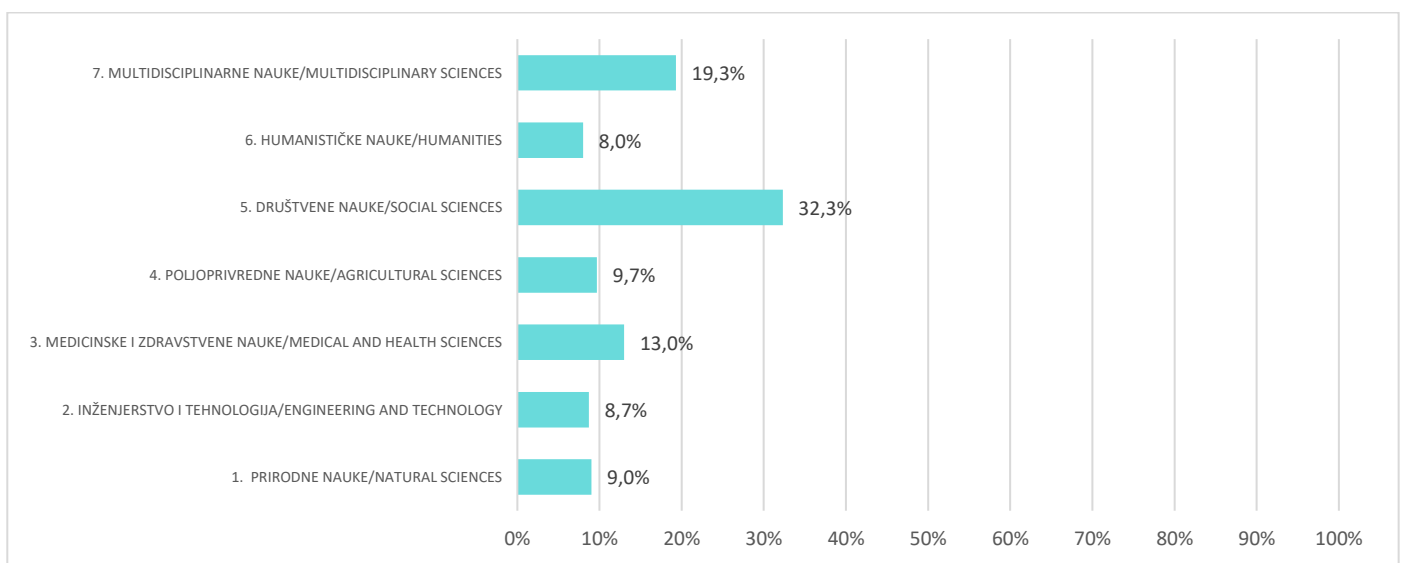
² Podaci su prikazani u skladu s OECD metodološkim okvirom i Revidiranom klasifikacijom u području nauke i tehnologije (FOS) u Priručniku Frascati. Data are presented in accordance with the OECD methodology framework and Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in The Frascati Manual

2.8 Biotehnologija životne sredine	-	-	-	-	-	2.8 Environmental biotechnology
2.9 Industrijska biotehnologija	7 000	-	-	7 000	-	2.9 Industrial biotechnology
2.10 Nano-tehnologija	-	-	-	-	-	2.10 Nano-technology
2.11 Ostala inženjerstva i tehnologije	1 865 207	-	23 195	1 842 012	-	2.11 Other engineering and technologies
3. MEDICINSKE I ZDRAVSTVENE NAUKE	7 818 879	-	451 000	7 367 079	800	3. MEDICAL AND HEALTH SCIENCES
3.1 Osnovna medicina	1 697 748	-	1 500	1 696 248	-	3.1 Basic medicine
3.2 Klinička medicina	17 300	-	-	16 500	800	3.2 Clinical medicine
3.3 Zdravstvene nauke	44 410	-	24 500	19 910	-	3.3 Health sciences
3.4 Medicinska biotehnologija	21 874	-	-	21 874	-	3.4 Medical biotechnology
3.5 Ostale medicinske nauke	6 037 547	-	425 000	5 612 547	-	3.5 Other medical sciences
4. POLJOPRIVREDNE NAUKE	5 871 110	4 640 628	137 623	1 091 359	1 500	4. AGRICULTURAL SCIENCES
4.1 Poljoprivredne biljne nauke, šumarstvo i ribarstvo	5 693 120	4 635 128	15 000	1 041 492	1 500	4.1 Agriculture, Forestry, and Fisheries
4.2 Nauka o životinjama i mlijeku	12 500	-	12 500	-	-	4.2 Animal and Dairy science
4.3 Veterinarska nauka	19 800	4 100	-	15 700	-	4.3 Veterinary science
4.4 Poljoprivredna biotehnologija	16 400	1 400	5 000	10 000	-	4.4 Agricultural biotechnology
4.5 Ostale poljoprivredne nauke	129 290	-	105 123	24 167	-	4.5 Other agricultural sciences
5. DRUŠTVENE NAUKE	19 528 726	8 800	6 507 340	13 006 086	6 500	5. SOCIAL SCIENCES
5.1 Psihologija	3 724 696	-	-	3 723 296	1 400	5.1 Psychology
5.2 Ekonomija i poslovanje	78 002	8 800	-	66 752	2 450	5.2 Economics and Business
5.3 Pedagoške nauke	24 116	-	-	22 216	1 900	5.3 Educational sciences
5.4 Sociologija	4 500	-	-	4 500	-	5.4 Sociology

5.5 Pravo	55 244	-	-	55 244	-	5.5 Law
5.6 Političke nauke	5 900	-	-	5 900	-	5.6 Political science
5.7 Društvena i ekonomska geografija	4 900	-	-	4 900	-	5.7 Social and economic geography
5.8 Mediji i komunikacije	2 200	-	-	2 200	-	5.8 Media and communications
5.9 Ostale društvene nauke	15 629 168	-	6 507 340	9 121 078	750	5.9 Other social sciences
6. HUMANISTIČKE NAUKE	4 855 831	-	36 000	4 816 581	3 250	6. HUMANITIES SCIENCES
6.1 Historija i arheologija	2 727 570	-	-	2 726 920	650	6.1 History and Archaeology
6.2 Jezici i književnost	58 444	-	-	55 844	2 600	6.2 Languages and Literature
6.3 Filozofija, etika i religija	-	-	-	-	-	6.3 Philosophy, Ethics and Religion
6.4 Umjetnost	63 450	-	36 000	27 450	-	6.4 Arts (arts, history of arts, performing arts, music)
6.5 Ostale humanističke nauke	2 006 367	-	-	2 006 367	-	6.5 Other humanities
7. MULTIDISCIPLINARNE NAUKE*	11 672 095	-	-	11 632 095	40 000	7. MULTIDISCIPLINARY SCIENCES*

Grafikon 3. BUDŽETSKA IZDVAJANJA ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PREMA OBLASTIMA ISTRAŽIVANJA, 2022.

Graph 3. GOVERNMENT BUDGET APPROPRIATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF SCIENCE, 2022

* Multidisciplinarne nauke koristimo u slučajevima kada izvještajne jedinice ne raspolažu tačnim podatkom za koju oblast istraživanja su sredstva namijenjena.

We use multidisciplinary sciences in cases when reporting units do not have accurate data for which area of research the funds are intended.

3. BUDŽETSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ PREMA DRUŠTVENO-EKONOMSKIM CILJEVIMA³ (USVOJENI BUDŽET ZA 2023.)⁴

BUDGET APPROPRIATIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT IN BOSNIA AND HERZEGOVINA BY SOCIO-ECONOMIC OBJECTIVES (ADOPTED BUDGET FOR 2023)

KM/BAM

Ukupno Total		
UKUPNO	67 465 700	TOTAL
Istraživanje i eksploatacija Zemlje (01)	1 766 468	<i>Exploration and exploitation of the Earth (01)</i>
Očuvanje okoliša (02)	500 000	<i>Environment (02)</i>
Istraživanje i eksploatacija svemira (03)	-	<i>Exploration and exploitation of space (03)</i>
Transport, telekomunikacije i ostale infrastrukture (04)	23 195	<i>Transport, telecommunication and other infrastructures (04)</i>
Energija (05)	-	<i>Energy (05)</i>
Industrijska proizvodnja i tehnologija (06)	-	<i>Industrial production and technology (06)</i>
Zdravstvo (07)	150 000	<i>Health (07)</i>
Poljoprivreda (08)	5 840 000	<i>Agriculture (08)</i>
Obrazovanje (09)	11 429 882	<i>Education (09)</i>
Kultura, rekreacija, religija i masovni mediji (10)	2 710 000	<i>Culture, recreation, religion and mass media (10)</i>
Politički i društveni sistemi, strukture i proces (11)	-	<i>Political and social systems, structures and processes (11)</i>
Opće unapređenje znanja*: IR finansiran iz općih fondova univerziteta (12)	31 182 757	<i>General advancement of knowledge*: R&D financed from GUF (12)</i>
Opće unapređenje znanja*: IR finansiran iz drugih izvora (13)	13 863 398	<i>General advancement of knowledge*: R&D financed from other sources (13)</i>
Odbrana (14)	-	<i>Defense (14)</i>

³ Podaci su prikazani prema Nomenklaturi za analizu i podređenje naučnih programa i budžeta iz 2007.godine (NABS 2007)

Data are presented in accordance with the Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programme's and Budgets 2007 (NABS 2007).

⁴ Prethodni podaci

Preliminary results

* U okviru cilja Opće unapređenje znanja: IR finansiran iz drugih izvora uključena su i sredstva koja nije bilo moguće razvrstati prema društveno-ekonomskim ciljevima.

The objective General advancement of knowledge: R&D financed from other sources also includes funds which could not have been classified according to socio-economic objectives

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci saopćenja su rezultat statističke obrade godišnjeg izvještaja „Budžetska izdvajanja za istraživanje i razvoj, 2022-2023”.

Za razliku od statističkog istraživanja gdje su izvještajne jedinice institucije koje provode aktivnosti istraživanja i razvoja, ovo istraživanje se odnosi na institucije koje finansiraju aktivnosti istraživanja i razvoja.

Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci o izdvajanjima za istraživanje i razvoj iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i budžeta entitetskih institucija i Distrikta Brčko prema društveno-ekonomskim ciljevima, oblastima istraživanja i sektoru. Cilj istraživanja je praćenje istraživačko-razvojne politike države preko njenog finansiranja istraživačko-razvojnih aktivnosti.

Izvještajne jedinice (finansijeri istraživanja i razvoja) prikazuju realizovana budžetska sredstva (ukoliko postoje, nakon rebalansa budžeta) za istraživanje i razvoj i planirana budžetska sredstva za istraživanje i razvoj (ukoliko postoje, prije rebalansa).

Metodologija za provođenje istraživanja je usklađena sa međunarodnim standardima koje je postavio OECD i objavio u Frascati priručniku (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; izdavač: OECD).

Definicije

Definicije područja istraživanja i razvoja se zasnivaju na međunarodnim standardima koje je postavio OECD i objavio u Frascati priručniku (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015*; izdavač: OECD).

Istraživanje i razvoj (IR) obuhvata kreativan i sistematičan rad koji se poduzima u cilju povećanja znanja – uključujući znanje o čovjeku, kulturi i društvu – i osmišljavanju novih primjena raspoloživog znanja. Dijeli se na: osnovna istraživanja, primijenjena istraživanja i eksperimentalni razvoj.

Osnovna istraživanja obuhvataju eksperimentalni ili teorijski rad koji se prvenstveno poduzima radi sticanja novih znanja o temeljnim osnovama pojava i vidljivih činjenica, bez ikakve posebne primjene ili upotrebe u vidu.

Primijenjena istraživanja obuhvataju svojstvena istraživanja koja se poduzimaju u cilju sticanja novih znanja, te su prvenstveno usmjerena ka specifičnom, praktičnom cilju ili predmetu.

NOTES ON METHODOLOGY

Sources and methods of data collection

The data of release are result of the statistical processing of the annual report of the “Government Budget Appropriations for Research and Development 2022-2023”.

As opposed to the research imposed to institutions engaged in the research and development (R&D) activities, this survey focuses on institutions that finance the R&D activity.

This research collects data on research and development allocations from the budgets of the institutions of Bosnia and Herzegovina and the budgets of the entity institutions as well as the Brčko District according to socio-economic objectives, field of science and sector. The aim of the research is to monitor the research and development policy of the state through its financing of research and development activities.

Reporting units (R&D financiers) show the realised budget funds (if any, after the budget rebalance) for research and development and the planned budget funds for research and development (if any, before the rebalance).

Methodology used while conducting this survey is harmonised with the international standards established by OECD and published in the Frascati Manual (The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015; publisher: OECD).

Definitions

Definitions of the field of research and development are based on international standards set by the OECD and published in the Frascati Manual (The Measurement of Scientific and Technological Activities – Frascati Manual, 2015; publisher: OECD).

Research and development (R&D) comprise creative and systematic work undertaken in order to increase the stock of knowledge – including knowledge of humankind, culture and society – and to devise new applications of available knowledge. It is divided into three activities: basic research, applied research and experimental development.

Basic research is experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view.

Applied research is original investigation undertaken in order to acquire new knowledge, however, it is directed primarily towards a specific, practical aim or objective.

Eksperimentalni razvoj je sistematski rad, zasnovan na znanjima stečenim iz istraživanja i praktičnog iskustva, koje je, prije svega, usmjereno na uvođenje novih ili znatno poboljšanje postojećih postupaka, proizvoda i usluga.

Poslovni sektor obuhvata preduzeća (privredne subjekte) i organizacije čija je primarna aktivnost tržišna proizvodnja robe i usluga i njihova prodaja po ekonomskim značajnim cijenama, kao i istraživačko-razvojne jedinice u sastavu preduzeća.

Sektor visokog obrazovanja obuhvata sve univerzitete, visoke tehnološke i druge institucije koje pružaju formalne programe tercijarnog obrazovanja, bez obzira na njihov izvor finansiranja ili pravni status, kao i sve istraživačke institute, centre, eksperimentalne stanice i klinike koje svoje istraživačko-razvojne aktivnosti imaju pod direktnom kontrolom ili kojima upravljaju ustanove visokog obrazovanja.

Državni sektor se sastoji od svih jedinica centralne (federalne), regionalne (državne) ili lokalne (općinske) vlasti, uključujući fondove socijalnog osiguranja, osim onih jedinica koje pružaju usluge visokog obrazovanja ili odgovaraju opisu visokoškolskih ustanova datim u Frascati priručniku, kao i sve neprofitne nevladine organizacije koje kontrolišu vladine jedinice, a koje nisu dio sektora visokog obrazovanja. Državni sektor ne uključuje javna preduzeća, čak i kada je sav kapital takvih korporacija u vlasništvu državnih jedinica. Javna preduzeća su uključena u sektor poslovnih preduzeća.

Sektor neprofitnih organizacija obuhvata pravne osobe, registrovana u svrhu proizvodnje dobara i usluga, čiji status im ne dozvoljava da budu izvor prihoda, zarade ili druge finansijske dobiti za jedinice koje osnivaju, kontrolišu ili finansiraju njima. Mogu se baviti tržišnom ili netržišnom proizvodnjom.

Skraćenice:

IR – istraživanje i razvoj

BES – poslovni sektor

GOV – državni sektor

HES – visoko obrazovanje

PNP – Neprofitni sektor

***Experimental development** is systematic work, drawing on knowledge gained from research and practical experience and producing additional knowledge, which is directed to producing new products or processes or to improving existing products or processes.*

***Business sectors** includes companies (enterprises) and organizations whose primary activity is the market production of goods and services and their sale at economically significant prices, as well as research and development units within the company.*

*The **Higher education sector** comprises all universities, colleges of technology and other institutions providing formal tertiary education programs, whatever their source of finance or legal status, and all research institutes, centers, experimental stations and clinics that have their R&D activities under direct control of, or are administered by, tertiary education institutions.*

*The **Government sector** consists of all units of central (federal), regional (state) or local (municipal) government, including social security funds, except those units that provide higher education services or fit the description of higher education institutions provided in Frascati manual, as well as all non-profit organisations that are controlled by government units that are not part of the Higher education sector. The sector does not include public corporations, even when all the equity of such corporations is owned by government units. Public enterprises are included in the Business enterprise sector.*

***Sector of non-profit organizations** covers legal entities, created for the purpose of producing goods and services, whose status does not permit them to be a source of income, profit or other financial gain for the units that establish, control or finance them. They can be engaged in market or non-market production.*

Abbreviations:

R&D – Research and Development

BES – Business sector

GOV – Government sector

HES – Higher education

PNP – Non-profit sector

Publikuje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 911 911 | Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Internetska stranica/Web site: www.bhas.gov.ba

Odgovorne osobe/Responsible persons:

Velimir Jukić, pomoćnik direktorice za poslovne statistike
Velimir Jukić, Assistant Director of Business Statistics

Fahir Kanlić, šef Odsjeka za statistiku industrije i građevinarstva
Fahir Kanlić, Head of Department for Industry and Construction Statistics

Vesna Čužić, direktorica
Vesna Čužić, Director

Saopćenje priredila: Dženita Babić
Prepared by: Dženita Babić

